

Barbora Stanislavová: Trest smrti jako zrcadlo společnosti

Posudek vedoucího bakalářské práce

Vedoucí práce: Tomáš Samek

Bakalářská práce Barbory Stanislavové měla předsevzetí zabývat se trestem smrti jako indikátorem společenských postojů, jak plyne z názvu i ze zevrubného zadání. Toto předsevzetí naplnila jen částečně. Výzkumná otázka sice míří daným směrem, když se ptá, jaké postoje k trestu smrti zaujímají autorčini informátoři, ovšem o informátorech samých se toho mnoho nedozvíme, takže funkce indikátoru není zřejmá, respektive vyjevuje se jen na několika málo místech, letmo a nesoustavně – všude tam, kde autorka píše o tom, co vede jednotlivé aktéry k tomu, aby odpovídali tak, jak odpovídají: tato místa patří k těm nejlepším v práci, ale je jich málo a trpí nedotažeností.

Struktura: Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část je do velké míry kompilací historiografických zdrojů; k jejím přednostem patří to, že autorka do ní místy vkládá některá zjištění přímo z terénu, což práci oživuje a navíc rozvolňuje tuhý protiklad mezi oběma částmi práce: v teorii se dočteme i o autorčině výzkumu a naopak – výzkumnou část studentka prokládá teoretickými poznatky z literatury.

Metodologie: Autorka se rozhodla po jistém váhání přiklonit ke kvalitativnímu přístupu a polostrukturovaným rozhovorům, kteroužto volbu přesvědčivě zdůvodňuje. Stopy po kvantitativním přístupu však v práci zůstávají: autorka např. hovoří o vzorku, jako by 29 informátorů, které zpovídala, mělo nějakou kvantitativní reprezentativitu: zjištění, že dvanáct dotazovaných se staví proti trestu smrti a sedmáct z nich naopak podporuje jeho znovuzavedení, není nezajímavé, ale autorka s tímto poměrem operuje opakovaně, jako by měl větší vypovídací hodnotu, než jakou ve skutečnosti – při kvalitativně pojatém výzkumu – může mít.

Autorce se daří odpovědět na výzkumnou otázku v tom smyslu, že opravdu zjišťuje postoje aktérů k absolutnímu trestu – to je pozitivum práce. Ale to, jakou mají tyto výpovědi schopnost nastavovat společnosti zrcadlo, se z práce příliš nedovíme.

Styl práce je povětšinou srozumitelný, i když se vyznačuje mnoha formulačními neobratnostmi, někdy zásadními, kdy autorka ve snaze vyjadřovat se

odborně používá nesprávné a nelogické pojmy: tak již v začátku čteme větu: „Společnost pojem, který se stal podmíněm definic“. Chybějící slovesná spona by mi tolik nevadila, tu lze vnímat jako překlep; horší je záměna termínu „předmět“ za „podmět“. Takových pseudoodborných formulací najdeme v práci víc.

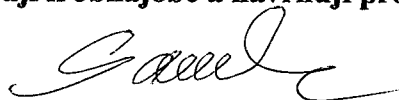
Cíl práce je na straně 28 podán nemotorně: je přece předem a bez výzkumu jasné, že ve společnosti jsou příznivci i odpůrci trestu smrti: formulace na str. 28 budí dojem, že autorce jde jen o to, aby zjistila, zda obě skupiny ve společnosti existují. Naštěstí jí jde o víc a daří se jí to textem i sdělit: cíl práce je ve skutečnosti podstatnější, než jak ho autorka sama čtenáři předkládá na tomto místě.

I výzkumná část práce trpí řadou nedůsledností: když informátoři tvrdí, že dříve bylo u nás bezpečněji, chybí nám informace o jejich věku a o tom, co myslí tím „dříve“. Jejich výpovědi autorka správně zpochybňuje poukazem na statistiky klesající kriminality v posledních několika letech v příslušných krajích: to ale neznamená, že dotazovaní lidé se mýlí – je přece možné, že svou výpověď ukotvují v delším zpětném pohledu, a pak mají nepochybně pravdu – např. v horizontu posledních třiceti let kriminalita v některých oblastech nepochybně stoupla. Jak to ovšem daní informátoři přesně mysleli, to se z autorčina textu nedovíme.

Za jednu z nejpovedenějších pasáží považuji porovnání vlivu náboženství (v durkheimovské perspektivě) a médií. Tato pasáž je antropologicky citlivá ke dvojznačnosti sociální reality a dobře reflektuje její proměny a dynamiku.

Naopak za jedno z nejslabších míst považuji kapitolku 3.7.4.1 *Argument odstrašení* (str. 39): některé formulace v ní jsou zcela nesrozumitelné a místy vůbec není jasné, co chce autorka sdělit.

Jazyk práce trpí občasnými překlepy a čárky jsou mnohdy umístovány ve stati tak špatně, že ji činí těžko srozumitelnou: to platí zejména pro přepisy rozhovorů z terénu. Opakovaně nalézáme hyperkorektní skloňování v plurálu ženským substantiv: „se změny“ místo „se změnami“ apod. V soupisu literatury je Malinowski chybně řazen mimo abecední pořadí. Celkově řečeno: práci by po formální stránce chtělo ještě dotáhnout. Předložený text **doporučuji k obhajobě a navrhuji pro něj známku velmi dobře minus.**

Tomáš Samek

V Praze 26.7.2016